

Марат Оспанов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік
медицина университеті

Факультет: Жалпы медицина

Кафедра: Қазақстан тарихы және қоғамдық ғылыми пәндер

Тақырыбы: *Қазақстан Халқы Ассемблеясы
саяси институт ретінде.*

Орындаған: Базарбаева Т.Е

Тексерген: Айтжанова Ж.Е

Тобы: 108А

Жоспары:

I. Кіріспе

II. Негізгі бөлім

1. Қазақ халқы Ассемблеясының қызметі

2. Ассемблея туралы заң

3. Ассемблеяның міндеттері

4. Ассемблеяның парламенттік өкілі

5. Ассемблея құрылымы

III. Қорытынды

IV. Пайдаланылған әдебиеттер

КІРІСПЕ

ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫ АССАМБЛЕЯСЫ — 1995 ЖЫЛҒЫ 1 НАУРЫЗДА ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ПРЕЗИДЕНТІНІҢ ЖАРЛЫҒЫМЕН ҚҰРЫЛҒАН МЕМЛЕКЕТ БАСШЫСЫ ЖАНЫНДАҒЫ КОНСУЛЬТАТИВТІ-КЕҢЕСШІ ОРҒАН. ЕЛ ПРЕЗИДЕНТІ **Н.Ә. НАЗАРБАЕВ** ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫ АССАМБЛЕЯСЫН ҚҰРУ ИДЕЯСЫН АЛҒАШ РЕТ **1992 ЖЫЛЫ** ТӘУЕЛСІЗДІКТІҢ БІРІНШІ ЖЫЛЫНА АРНАЛҒАН ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫНЫҢ БІРІНШІ ФОРУМЫНДА ЖАРИЯЛАДЫ. МҰНДАЙ ИНСТИТУТТЫ ҚҰРУ ҚАЖЕТТІЛІГІ САЯСИ ТҰРҒЫДАН, СОНДАЙ-АҚ ЖАҢАДАН ҚҰРЫЛҒАН, ТӘУЕЛСІЗ, ПОЛИЭТНОСТЫ, ПОЛИКОНФЕССИЯЛЫҚ МЕМЛЕКЕТТІҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУЫ ТҰРҒЫСЫНАН ТУЫНДАҒАН ЕДІ. АТАЛҒАН БАСТАМА МӘДЕНИЕТ АРАЛЫҚ ДИАЛОГТЫ НЫҒАЙТУДЫҢ ЖАҢА КЕЗЕҢІНІҢ НЕГІЗІН ҚАЛАП, ЭТНОСАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАРДЫ ДАМУ ТУРАСЫНДА МӘСЕЛЕЛЕРІН ЖОҒАРЫ ДЕҢГЕЙДЕ ШЕШУГЕ МҰМКІНДІК ЖАСАЙТЫН ӘЛЕМДІК ТӘЖІРИБЕДЕГІ ТЫҢ БАҒЫТ БОЛЫП ТАБЫЛДЫ. ЖИЫРМА ЖЫЛДЫҚ ТАРИХЫНДА АССАМБЛЕЯ ҚАРҚЫНДЫ ДАМУ, ЕЛЕУЛІ ӨЗГЕРІСТЕРДІ БАСТАН КЕШІРДІ. ОНЫҢ ДАМУЫ БАРЫСЫНДА Н.НАЗАРБАЕВТЫҢ ЭТНОСАРАЛЫҚ ТОЛЕРАНТТЫЛЫҚ ЖӘНЕ ҚОҒАМДЫҚ КЕЛІСІМНІҢ ҚАЗАҚСТАНДЫҚ ҮЛГІСІ ҚАЛЫПТАСТЫ. ОСЫ ЖЫЛДАР ІШІНДЕ ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫ АССАМБЛЕЯСЫНЫҢ ИНСТИТУЦИОНАЛДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫ НЫҒАЙЫП, ҚОҒАМДЫ ҰЙЫСТЫРУШЫ ӘЛЕУЕТІ ТОЛЫСТЫ, ОЛ ХАЛЫҚ ДИПЛОМАТИЯСЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ КҮРЕТАМЫРЫНА АЙНАЛДЫ. БҮГІНДЕ АССАМБЛЕЯ ЕЛ ПРЕЗИДЕНТІ ТӨРАҒАЛЫҚ ЕТЕТІН КОНСТИТУЦИЯЛЫҚ ОРҒАН БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ. БҰЛ ОНЫҢ ЕРЕКШЕ МӘРТЕБЕСІН АЙҚЫНДАЙДЫ

ҚАЗАҚ ХАЛҚЫ АССАМБЛЕЯС Ы

□ **Қазақстан халқы Ассамблеясы** — 1995 жылғы 1 наурызда Қазақстан Республикасының Президентінің Жарлығымен құрылған Мемлекет басшысы жанындағы консультативті-кеңесші орган. Ел Президенті **Н.Ә. Назарбаев** — 1995 жылғы 1 наурызда Қазақстан Республикасының Президентінің Жарлығымен құрылған Мемлекет басшысы жанындағы консультативті-кеңесші орган. Ел Президенті Н.Ә. Назарбаев Қазақстан халқы Ассамблеясын құру идеясын алғаш рет **1992 ЖЫЛЫ** Тәуелсіздіктің бірінші жылына арналған Қазақстан халқының бірінші форумында жариялады. Мұндай институтты құру қажеттілігі саяси тұрғыдан, сондай-ақ жаңадан құрылған, тәуелсіз, полиэтносты, поликонфессиялық мемлекеттің тұрақты дамуы тұрғысынан туындаған еді. Аталған бастама мәдениет аралық диалогты нығайтудың жаңа кезеңінің негізін қалап, этносаралық қатынастарды дамыту мәселелерін жоғары деңгейде шешуге мүмкіндік жасайтын әлемдік тәжірибедегі

Қазақ халқының ассамблеясы

ҚАЗАҚ ХАЛҚЫ АССАМБЛЕЯНЫҢ ҚЫЗМЕТІ

- Бұл бірегей институт еліміздегі барлық этнос өкілдерін ортақ мақсатқа ұйыстыра отырып, республикадағы тұрақтылықты сақтау мен ел дамуының мақсатына айтулы үлес қосып келеді.
- Ассамблея қызметінің арқасында Қазақстанда этностық немесе діни ерекшелігіне қарамастан әрбір азаматтың Конституциямен кепілдік берілген азаматтық құқықтары мен еркіндігі толығымен қолданылатын этносаралық және конфессияаралық келісімнің айрықша үлгісі қалыптасты. Қазақстандағы этностық және діни бірлік пен келісім, келісім мен ө

АССАМБЛЕЯ ТУРАЛЫ ЗАҢ

2008 жылғы 20 қазанда Қазақстан Республикасының «Қазақстан халқы Ассамблеясы туралы» Заңына қол қойылды. Осы заң этносаралық қатынастар саласындағы негізгі принциптерді айқындай отырып, Қазақстан халқы Ассамблеясы мен оның құрылымдарының мәртебесін заң деңгейінде бекітті. Этносаралық қатынастар субъектілерінің жұмысының елімізде жүргізіліп келе жатқан саяси бағытпен үндес жаңа жүйесін қалыптастырды.

Заң Қазақстан Республикасындағы мемлекеттік ұлттық саясатты іске асыруға, қоғамдық-саяси тұрақтылықты қамтамасыз етуге, мемлекеттік және қоғамның азаматтық институттарының этносаралық қатынастар саласындағы өзара іс-қимылының тиімділігін арттыруға бағытталған Қазақстан халқы Ассамблеясының жұмысын ұйымдастыру тәртібін айқындайды.

АССАМБЛЕЯНЫҢ НЕГІЗГІ МІНДЕТТЕРІ

- этносаралық қатынастар саласында мемлекеттік органдармен және азаматтық қоғам институттарымен тиімді өзара іс-қимылды қамтамасыз ету, қоғамда этносаралық келісімді және толеранттықты одан әрі нығайту үшін қолайлы жағдайлар жасау;
- халық бірлігін нығайту, қазақстандық қоғамның негіз қалаушы құндылықтары бойынша қоғамдық келісімді қолдау және дамыту;
- қоғамдағы экстремизмнің және радикализмнің көріністері мен адамның және азаматтың құқықтары мен бостандықтарына қысым жасауға бағытталған әрекеттерге қарсы тұруда мемлекеттік органдарға жәрдемдесу;
- азаматтардың демократиялық нормаларға сүйенетін саяси-құқықтық мәдениетін қалыптастыру;
- Ассамблеяның мақсаты мен міндеттеріне қол жеткізу үшін этномәдени және өзге де қоғамдық бірлестіктердің күш-жігерін біріктіруді қамтамасыз ету;
- Қазақстан халқының ұлттық мәдениетін, тілдері мен дәстүрлерін өркендету, сақтау және дамыту болып табылады.

АССАМБЛЕЯНЫҢ ПАРЛАМЕНТТІК ӨКІЛДІГІ

- Ассамблеяның басты ерекшеліктерінің бірі этностық топ өкілдері мүдделерін жоғары заң шығару органында – ел Парламентінде білдіру болып табылады. Конституцияға 2007 жылы енгізілген өзгерістерге сәйкес Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің 9 депутатын Қазақстан халқы Ассамблеясы сайлайды. Қазақстан халқы Ассамблеясы сайлаған Парламент Мәжілісінің 9 депутаты, елдегі барлық этностардың мүддесін білдіреді. Ассамблеядан сайланған депутаттар заң шығарушылық процесіне белсенді қатысып, заң шығарушылық бастамашылық құқығын жиі пайдаланады. Этносаралық қатынастарға қатысты қабылданатын барлық заң жобалары депутаттардың тиісті сараптауынан өтеді.

АССАМБЛЕЯ ҚҰРЫЛЫМЫ

Қазақстан Республикасының Президенті Ассамблеяны құрады және қайта ұйымдастырады, Ассамблея қызметінің бағыттарын айқындайды, Ассамблея басшылығының лауазымды адамдарын қызметке тағайындайды.

Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президентіне — Елбасына Қазақстан халқы Ассамблеясын өмір бойы басқару құқығы тиесілі. Ассамблеяның құрылымын Ассамблея Сессиясы, Ассамблея Кеңесі, Ассамблея Хатшылығы, облыстардың (республикалық маңызы бар қаланың, астананың) ассамблеялары құрайды.

Тәуелсіздік – тәңірдің ұрпаққа берген үлкен бақыты, халқымыздың мәңгілік құндылығы. Біз бүгінге дейінгі барлық жетістіктерімізге Тәуелсіздіктің арқасында қол жеткіздік. Жиырма жыл ішінде елдің әл-ауқатын көтеріп, төл мәдениетіміз бен мемлекеттік тілді жаңғырту ісінде қыруар жұмыстар жасадық. Елімізді білім, ғылым, денсаулық, спорт салалары айрықша даму үстінде.

Н. Ә. Назарбаев

Қорытынды

XXI сессиясында Президент Нұрсұлтан Назарбаев айтты. «Қымбатты отандастар, қадірлі қауым! Қазақстан халқы Ассамблеясының XXI сессиясының ашылуымен баршаңызды шын жүрегіммен құттықтаймын. Ұлы Жамбыл ақынның «Жігерлі болса ер болар, бірлікті болса ел болар» деген сөз бар. Бүгінгі сессияның өзегі бейбітшілік, руханият және келісім мәдениеті біздің осындай бірлікті ел болмысымыздың кепілі. Мәдениет тіршіліктің тірегі. Ортақ игіліктің ұлықталып ұлы істерге ұйымдастырудың бірегей тетігі. Бейбітшілік, руханият пен келісім бәрінің тамыры мәдениетте», — деді Н.Назарбаев. Мемлекет басшысының пайымынша, XXI ғасырдың ең басты заңы татулық. Татулық пенен тыныштық арқылы экономика өсіп, халықтың әл-ауқаты күшейеді, бейбітшілік орнайды. «Келісім — экономика мен саясаттың қауіпсіздігіндегі өмірдің заңы. Біз келісім мәдениетін дәстүр ретінде ұрпаққа мұра етуге тиіспіз. Келісім мәдениеті мәңгілік болуы керек», — деді Елбасы. Сондай-ақ, сессия қорытындысында жиынға қатысушылардың Қазақстан халқына үндеуі қабылданады деп күтілуде.

Қорытындылай келе, *Қазақстан – бұл біртұтас жер, біртұтас халық, біртұтас болашақ. Сондықтан да біз бір халықпыз – бір елміз – бір тағдырмыз!*

□ Пайдаланылған әдебиеттер

1. **Назарбаев Н.Ә.** Ынтымағы жарасқан елдің ырысы мол. (Қазақстан халқы Ассамблеясының XI сессиясында жасаған баяндамасы) // Егемен Қазақстан. 2005, 23 қараша, 3 бет.
2. **Назарбаев Н.Ә.** Сындарлы он жыл. А, 2003, 12 бет.
3. **ОҒЖАНОВ.** Қазақстан халқы Ассамблеясы — қоғамдық келісімнің маңызды тетігі // Ақтөбе газеті, 2009, 30 Сәуір
4. Сарпеков Р.Қ. «Қазақстан халқы Ассамблеясының құқықтық мәртебесі» атты конференция.
5. **Назарбаев Н.Ә.** Ортақ үйімізде татулық пен келісім болсын. (Қазақстан халқы Ассамблеясы I сессиясында жасаған баяндамасы) // Егемен Қазақстан. 1995, 30 наурыз., 3 бет.
7. Ынтымақ, бірлік бар жерде. Ә.Бәйменовпен сұхбат. // Қазақ әдебиеті, 1996, 30 сәуір., 3 бет.
8. **Назарбаев Н.Ә.** Ынтымағы жарасқан елдің ырысы мол. (Қазақстан халқы Ассамблеясының XI сессиясында жасаған баяндамасы) // Егемен Қазақстан. 2005, 23 қараша, 3 бет.
9. **Ералы ТОҒЖАНОВ.** Қазақстан халқы Ассамблеясы — қоғамдық келісімнің маңызды тетігі // Ақтөбе газеті, 2009, 30 Сәуір